

PARALELY A ASYMETRIA VÝSKYTU CHROMATIZMU BIELY VO VIACSLOVNÝCH POMENOVANIACH A FRAZEOLOGIZMOCH V RUSKOM A SLOVENSKOM JAZYKU II.

PARALLELS AND ASYMMETRY OF OCCURRENCE OF CHROMATISM WHITE IN IDIOMS IN RUSSIAN AND SLOVAK LANGUAGES II

MARTINA ULIČNÁ

Abstrakt

Chromatizmus biely pomenúva jeden z dvoch základných pólov farebnej škály. Biely ako pomenovanie jednej zo základných farieb je v ruskom i v slovenskom jazyku súčasťou mnohých viacslovných pomenovaní i frazeologizmov. Predmetom druhej časti štúdie venovanej tomuto chromatizmu sú tie pomenovania v ruskom a v slovenskom jazyku, ktoré sa vyskytujú len v jednom z porovnávaných jazykov, a hľadanie charakteristík, ktorými sa použitie chromatizmu biely v týchto jazykoch vyznačuje.

Kľúčové slová: chromatizmus biely, viacslovné pomenovanie, frazeologizmus, prirovnanie, rusko-slovenské ekvivalenty, bezekvivalentná lexika.

Abstract

Chromatism white names one of the two basic poles of the colour scale. White, as one of the most frequent colour names in Russian and Slovak languages, becomes a part of many multiword names and idioms. The second part of the study dedicated to this colour name is focused on those language units, which exist only in one of the compared languages, and the typical features of using of chromatism white in Russian and Slovak.

Keywords: chromatism white, idioms, phraseology, comparison, Russian and Slovak equivalents, inequivalence in meaning.

Úvod

Chromatizmus *biely/белый* slúži v slovenskom a v ruskom jazyku predovšetkým na pomenovania farebného odtieňa podobného mlieku alebo snehu. Ide o názov, ktorý sa spolu s chromatizmom *čierny/чёрный* a *červený/красный* v teórii základných farieb považuje za jeden z najstarších názvov pre farby (porovnaj Vasilevič, Kuznecova, Miščenko 2005, s. 16 – 17). Vo významoch lexémy *biely/белый* a v existujúcich viacslovných pomenovaniach s týmto komponentom sa okrem farby objektu podobnej mlieku či snehu odráža i symbolický význam bielej farby (základnými sú predovšetkým *svetlý, čistý, nevinný*). Zatiaľ čo v prvej časti štúdie venovanej chromatizmu *biely* v ruštine a v slovenčine sme sa sústredili predovšetkým na hľadanie podobností v použití tohto chromatizmu v ruských a slovenských viacslovných pomenovaniach a frazeologizmoch, druhú časť štúdie venujeme použitiam tohto komponentu v takých pomenovaniach, ktoré sú charakteristické len pre jeden z jazykov. Okrem adjektíva *белый* (i v krátkej forme *бел*) sa v týchto pomenovaniach v ruštine vyskytujú i adverbá *по-белому, бело*, v slovenčine len adjektívum *biely*.

Pri porovnaní kontextuálneho významu a výskytu viacslovných pomenovaní a slovných spojení s použitím chromatizmu *biely* a *белый* sme vychádzali z materiálov výkladových a frazeologických slovníkov slovenského a ruského jazyka a internetových databáz slovenských a ruských textov – národných korpusov slovenského jazyka, ruského jazyka a databázu textov projektu ARANEA (pozri prehľad použitej literatúry a zdrojov).

Ruské viacslovné pomenovania s komponentom *белый* (*no-belomu*, *бело*), ktoré v slovenčine nemajú ekvivalent s použitím chromatismu *biely*

ruské viacslovné pomenovanie alebo frazeologizmus a jeho doslovný preklad	význam alebo podobné pomenovanie v slovenčine
<i>белый билет</i> [biely preukaz]	<i>modrá knižka</i> , osvedčenie o neschopnosti vykonávať základnú vojenskú službu zo zdravotných dôvodov)
<i>белая горячка</i> [biela horúčka]	<i>delírium tremens</i>
<i>белое духовенство</i> [biele duchovenstvo]	pravoslávni duchovní, ktoré nezložili sľub čistoty a žijú v manželskom zväzku
<i>белая зависть</i> [biela závisť]	pocit radosti, vyvolaný úspechmi iného človeka
<i>белая зарплата</i> [biely plat]	oficiálny plat
<i>белая земля/белые земли</i> [biela zem/biele zeme]	zeme patriace cirkvi a šľachte oslobodené od daní
<i>белая изба/баня</i> [biela chalupa/sauna]	dom alebo miestnosť (napr. sauna) s vyvedeným komínom
<i>белая кость</i> [biela kosť]	<i>modrá krv</i> , človek urodzeného pôvodu
<i>белые крестьяне</i> [bieli roľníci]	roľníci neplatiaci dane
<i>белая ложь</i> [biela lož]	nevinná, milosrdná lož
<i>белые мухи</i> [biele muchy], <i>до белых мух</i> [do bielych múch]	prvý sneh, kým nenapadne prvý sneh
<i>белый негр</i> [biely neger]	zastar. o človeku, ktorý je bezprávny a vykonáva ťažkú prácu podobne ako otrok
<i>Белая неделя</i> [Biely týždeň]	1. týždeň pred Veľkou nocou, počas ktorého kresťania očisťovali svoje príbytky i seba 2. školský alebo firemný kurz lyžovania (môže trvať i kratšie než týždeň)
<i>белыми нитками шит(о)</i> [bielymi niťami šité]	o niečom zle zakrývanom, očividnom
<i>белый и пушистый</i> [biely a hebký]	iron. neviniatko
<i>белые ручки</i> [biele rúčky]; <i>белоручка</i> [bielorúčka]	iron. o človeku, ktorý nie je zvyknutý pracovať; fajnovka
<i>сложа белые ручки</i> [zložiť biele rúčky]	iron. so zloženými rukami
<i>Белые ручки чужие труды любят.</i> [Biele rúčky cudziu prácu majú rady.]	o človeku, ktorý sa vyhýba práci
<i>брать/взять под белые ручки</i> [brať/vziať popod biele rúčky]	žart.-iron. brať/vziať na zodpovednosť
<i>белый свет</i> [biely svet]	kníž. expres. okolitý svet, zem so všetkým, čo na nej existuje, šírý svet
<i>до белого света</i> [do bieleho svetla]	do samého/bieleho rána, do svitania
<i>света белого не видеть</i> [biely svet nevidieť]	nemôcť si oddýchnuť, mať stále veľa práce, ťažko pracovať, byť v jednom kole
<i>свету белому не рад</i> [biely svet (niekoho) neteší]	neteší sa zo života, nemá radosť z ničoho, nič ho neteší
<i>белый (Божий) свет не мил (кому)</i> [biely (boží) svet nie je milý niekomu]	nič ho neteší

<i>белый свет на волю дан (кому)</i> [biely svet na vôľu daný]	byť slobodný, sám o sebe rozhodovať
<i>по белу свету ходить, скитаться</i> [po bielom svete chodiť, túlať sa]	túlať sa po širom svete
<i>не жилец на белом свете</i> [nie je obyvateľom na bielom svete]	už na tomto svete dlho nebude
<i>в белый свет как в копеечку</i> [do bieleho sveta ako do kopejky]	strieľať pánu bohu do okien, netrafiť cieľ
<i>увидеть белый свет в клеточку</i> [uvidieť biely svet štvorčekovaný/károvaný]	iron. dostať sa do väzenia
<i>белый священник</i> [biely duchovný]	pravoslávny duchovný, ktorý nezložil sľub čistoty
<i>белый список</i> [biely zoznam]	biela listina, zoznam povolených kontaktov v telefóne, zoznam odporúčaných organizácií
<i>белые стихи</i> [biele verše]	voľný verš
<i>белая строка</i> [biely riadok]	voľný, prázdny riadok v texte
<i>белый танец, белое танго</i> [biely tanec, biele tango]	dámska volenka
<i>видеть (видал) в гробу в белых тапочках</i> [vidieť v truhle v bielych papučkách]	kašľať na niečo, vyjadrovať pohrdanie alebo nenávisť k niečomu
<i>въехать (в город) на белом коне</i> [vojsť/vstúpiť (do mesta) na bielom koni]	vojsť, prísť niekam ako víťaz, triumfálne
<i>Говорит бело, а делает черно.</i> [Hovorí biele a robí čierne.]	<i>Vodu káže, víno pije.</i>
<i>доводить/доходить – довести/дойти до белого каления</i> [doviesť/dostať sa do bieleho žiaru]	doviesť/dostať sa do zúrivosti, rozzúriť/vytočiť (sa) dobiela
<i>Дела как сажа бела.</i> [Moje záležitosti/veci sú ako biela sadza.]	žart. darí sa mi veľmi zle, nanič
<i>как белый человек/белые люди</i> [ako biely človek/bieli ľudia (belosi)]	hovor. normálne, po ľudsky, komfortne, v slušných podmienkach
<i>кипеть/кипятить белым ключом/в белый ключ</i> [vriieť/variť sa na biely prameň]	variť/vriieť pri 95°C, keď voda začína vriieť a zdanlivo sa sfarbuje dobiela
<i>ни белое, ни серое</i> [ani biele, ani sivé]	negat. priemerné, hocijaké
<i>работать «по-белому»</i> [pracovať „nabielo“]	pracovať legálne
<i>Рубаха черна, да совесть бела.</i> [Košeľa čierna, ale svedomie biele.]	Robí ťažkú/špinavú prácu, ale svedomie má čisté.
<i>сказка про белого бычка</i> [rozprávka o bielom býčkoví]	1. zacyklený príbeh, ktorý sa vždy vracia na začiatok a nemá koniec, rozčuľujúce neustále opakovanie toho istého 2. primitívna lož
<i>топить (печь, баню) по-белому</i> [kúriť nabielo]	kúriť v peci, v saune tak, že dym vychádza komínom von z miestnosti

<i>У вас (вся) спина белая.</i> [Máte (celý) chrbát biely.]	prvoaprílový žart, tiež citát z románu 12 stoličiek I. Il'fa a J. Petrova
<i>Чёрного кобеля не отмоешь добела.</i> [Čierneho psa neumyješ dobiela.]	Nebude zo psa slanina, ani z vlka baranina.
<i>взять белого</i> [vziať si bieleho]	slang. šnupať kokaín
<i>белая сборка</i> [biela montáž]	slang. výpočtová technika vyrobená v priemyselne vyspelých štátoch
<i>белый друг</i> [biely priateľ], <i>белый телефон</i> [biely telefón]	slang. záchodová misa
<i>пугать белого друга</i> [ľakať bieleho priateľa] <i>целоваться/обниматься/дружиться с белым другом</i> [bozkávať sa/objímať sa/priateľiť sa s bielym priateľom] <i>кричать на белого друга</i> [kričať na bieleho priateľa] <i>кормить белого друга</i> [kŕmiť bieleho priateľa] <i>жаловаться белому телефону</i> [sťažovať sa bielemu telefónu]	slang. vracať
<i>с белого до белого</i> [od bieleho do bieleho]	slang. od súmraku do brieždenia
<i>уколоть белую</i> [pichnúť si bielu]	slang. aplikovať narkotikum vnútrožilovo

Vyššie uvedené viacslovné pomenovania a frazeologizmy obsahujúce chromatizmus *белый* môžeme rozdeliť do niekoľkých skupín podľa významu komponentu *белый* (*бело, по-белому*), ktorý sa v konkrétnom pomenovaní realizuje.

1. farba snehu (mlieka), teda biela (svetlá) farba reálneho objektu

- *Белый билет* [biely preukaz], v slovenčine *modrá knižka* (dokument, ktorý potvrdzuje nespôsobilosť osoby na vojenskú službu zo zdravotných alebo iných dôvodov. Na rozdiel od vojenskej knižky, ktorá bola červenej farby, mal tento dokument pôvodne biely obal);
- *Кипеть/кипятить белым ключом/в белый ключ* [vrieť/variť sa na biely prameň], po slovensky sa dá vysvetliť len opisom: ide o prvé štádium varu pri približne 95°C, pri ktorom sa voda zdanlivo zafarbuje dobiela, keďže je v pohybe. Vodu v tejto fáze varu sa odporúča použiť na prípravu čaju;
- *Белые мухи* [biele muchy], *до белых мух* [do bielych múch], v slovenčine len *prvý sneh, do prvého snehu*. Zatiaľ čo v ruštine sa frazeologizmus *белые мухи* používa na pomenovanie prvého snehu, pre slovenský jazyk podobné pomenovanie neexistuje. I konotácia vyjadrenia „*biela mucha*“ je pre Slováka cudzia, pre použité substantívum *mucha* skôr negatívna a v súvislosti so snehom a začiatkom zimy sa v slovenskom jazyku nepoužíva. Naopak, v slovenčine a v češtine existuje parémia (*prišiel Martin na bielom koni*), keďže práve obdobie okolo 11. novembra sa na našom území často zjavoval prvý sneh. Podobnú parémiu ruský a ani poľský jazyk nepozná.
- *Белые ручки* [biele rúčky] i *белоручка* [bielorúčka] – hovor. fajnovka. V ľudovej slovesnosti v ruštine i v slovenčine sú biele ruky, biela (svetlá, neopálená) pokožka vnímané ako ideál krásy (v slov. tiež *krv a mlieko*, v ruštine *красавица румяна и бела*). Oproti tomuto pozitívnemu hodnoteniu bielej pokožky je však v ruštine pomenovanie *белые ручки* [biele rúčky] vnímané negatívne a obrazne pomenúva človeka, ktorý nepracuje (nerád pracuje), čo vidno i z frazeologizmov *Боятся белые ручки испачкать*. [Bojí sa zašpiniť si biele rúčky.] alebo *Белые ручки чужие труды любят*. [Biele rúčky majú rady cudziu prácu.]. Pomenovanie

- белые ручки* ako frazeologická jednotka má teda negatívnu konotáciu. Ako konštatuje Zavjalova (s. 160) ide o zriedkavosť pre frazeologizmy s komponentom *белый* v ruštine.
- *Белыми нитками шит(о)* [bielymi niťami šité], v slovenčine len opisne, ak je niečo je zle skrývané, očividné alebo nekvalitne urobené. Motivácia bielou (svetlou) farbou, ktorá je dobre viditeľná na tmavšom pozadí je veľmi priesačná. I v tomto prípade má frazeologizmus negatívnu konotáciu, čo pre bielu farbu v ruštine nie je typické.
 - *Белая кость* [biela kosť], synonymom pre *голубая кровь*, v slovenčine *modrá krv*. V ruštine existuje opozitný pár frazeologizmov *белая – чёрная кость* [biela – čierna kosť], ktorá pomenúva protiklad urodzeného a neurodzeného pôvodu človeka. Podobne ako *белые ручки* i pomenovanie *белая кость* má negatívnu konotáciu.
 - *Белый священник* [biely duchovný], *белое духовенство* [biele duchovenstvo], v slovenčine len opisne pravoslávny (i gréckokatolícky) kňaz, ktorý vstúpil do manželského zväzku. V oblasti pojmov spojených s náboženstvom a cirkvou sa medzi ruštinou a slovenčinou prejavujú kultúrno-historické rozdiely medzi katolíckym a pravoslávny kresťanstvom. *Белый священник* [biely kňaz], podobne *белое духовенство* [biele duchovenstvo] je kňaz, ktorý nezložil sľub čistoty a žije v manželskom zväzku, oproti tomu *чёрный священник* [čierny kňaz] nemá rodinu, keďže zložil sľub čistoty. V ruskej kulturológii sa pri vysvetľovaní tohto viacslovného pomenovania vychádza z traktovania čiernej farby v pravoslávnom náboženstve. „Úloha čiernej ako farby odmietania sa najzreteľnejšie prejavila u pravoslávnych mníchov. Tu symbolizuje odmietanie pozemských radostí, svojským spôsobom chápanú „smrť pre svet“ (Zavjalova 2011, s. 155). Preto oproti významu viacslovného pomenovania *чёрный священник* je *белый священник* tým, ktorý sa neizoloval od okolitého sveta úplne, nezložil sľub čistoty a založil si rodinu. V slovenčine, ale ani v češtine či v poľštine ako v jazykoch spojených so západným, predovšetkým katolíckym kresťanstvom k týmto pomenovaniám neexistujú ekvivalenty. Ako zaujímavosť uvádzame, že v poľštine existuje frazeologizmus *białe małżeństwo* [biele manželstvo], pomenovanie pre manželský zväzok bez sexuálneho vzťahu. Biela farba v tomto prípade symbolizuje čistotu, čo je častý symbolický význam bielej farby.
 - *Въехать (в город) на белом коне* [vojsť/vstúpiť (do mesta) na bielom koni] po slovensky len opisne: vojsť do mesta triumfálne, ako víťaz. Ako sme uvádzali v prvej časti štúdie, frazeologizmy *ждать принца на белом коне/čakať princa na bielom koni* sa vyskytujú v oboch jazykoch, ale len v ruštine sa vyskytuje vyššie uvedený frazeologizmus, ktorý nepozná ani poľština. Naproti tomu sa v slovenskom a v českom jazyku *biely kôň* vyskytuje ako komponent v parémii *Martin na bielom koni*. V češtine a v slovenčine sa *biely kôň* tiež používa na pomenovanie bezúhonného človeka nastrčeného členmi organizovaného zločinu pri nelegálnych obchodoch.
 - *Белый друг* [biely priateľ], *белый телефон* [biely telefón] paronymicky pomenúvajú toaletu, v slovenskom slangu podobné pomenovanie nie je doložené. Použitie komponentu biely je na prvý pohľad zrejme, reflektuje najfrekventovanejšiu, teda bielu farbu sanitárnej keramiky. Frazeologizmy vytvorené s pomocou metaforických spojení *белый друг*, *белый телефон* len využívajú kolokabilitu lexém *друг (priateľ)* a *телефон (telefón)* takým spôsobom, aby zvýraznili vtipnosť tejto metafory: *пугать белого друга* [ľakať bieleho priateľa], *целоваться с белым другом* [bozkávať sa s bielym priateľom], *обниматься с белым другом* [objímať sa s bielym priateľom], *дружиться с белым другом* [priateľiť sa s bielym priateľom], *кормить белого друга* [kŕmiť bieleho priateľa], *кричать на белого друга* [kričať na bieleho priateľa], *звонить по белому телефону* [telefonovať z bieleho telefónu].
 - *Дела как сажка бела* [záležitosti ako sadza biele], slov. nedarí sa mi. V prípade frazeologizmu *дела как сажка бела* [záležitosti ako sadza biele] ide o oxymoron, spojenie chromatizmu *белый* so substantívom reprezentujúcim zvyčajne tmavý (čierny) objekt. V tomto frazeologizme použitie chromatizmu *белый* nevychádza zo žiadneho z prenesených významov tohto chromatizmu (čistý, dobrý, pozitívny, legálny a pod.), oxymoron prezrádza nespokojnosť

hovoriacemu s momentálnym stavom vecí a jeho nechotu uvádzať detaily situácie, v ktorej sa nachádza, signalizuje neželanie pokračovať v téme.

- *У вас (вся) спина белая.* [Máte (celý) chrbát biely.], citát z románu I. Il'fa a J. Petrova 12 stoličiek. Ide o situáciu, ktorá pôvodne vychádza z prvoplánového prvoaprílového žartu, keď niekoho presvedčate, že jeho oblečenie je na chrbte ušpinené. V románe Il'fa a Petrova ide o vetu vytrhnutú z kontextu, ktorú románová postava používa ako automatickú odpoveď namiesto zmysluplnej komunikácie. Vyjadrenie sa považuje za lingvokulturému, ktorá prekróčila kontext pôvodného použitia i literárneho diela, v ktorom bola použitá. Používa sa ako obrazné hodnotenie primitívnosti alebo nevhodnosti nejakého vyjadrenia v istom kontexte.

2. význam svetlý, osvetlený

- *До белого света (свет1)* [do bieleho svetla], substantívum *свет 1* a *свет 2* sú ruskom jazyku homonymá, do slovenčiny sa prekladajú pomocou dvoch rôznych lexém: *свет 1* – svetlo, *свет 2* – svet. Chromatizmus *белый* vo význame *osvetlený, svetlý* (ako opozitum k *тёмный*) vo frazeologizme *до белого света*, má v slovenčine ekvivalent *do samého/bieleho rána*. Ide stavbou i významom o veľmi podobné frazeologizmy, substantívum *светло* vo význame rus. *свет1* sa vo frazeologických spojeniach v slovenčine nevyužíva: *до бieleго ráна, за бieleго дна, выйст' на бiele свет* na rozdiel od terminologizovaného spojenia *biele svetlo* (širokospektrálne).
- *Белый свет (свет²)* [biely svet]. Ruské viacslovné pomenovanie *белый свет* vo význame *okolitý svet, zem so všetkým, čo na nej existuje* má v slovenčine ekvivalent *šíry svet* alebo *boží svet*. V ruštine sú frazeologizmy obsahujúce spojenie *белый свет* (vo význame slov. *šíry svet*) frekventovanejšie než v slovenčine, v ktorej nemajú ekvivalent alebo paralelné slovenské frazeologizmy neobsahujú komponent *biely*: *по беле свету ходить/скитаться* = po šírom svete sa túlať, *света белого не видеть* = nič (niekoho) neteší, *белый (Божий) свет не мил (кому)* = nič (niekoho) neteší, *свету белому не рад* = nemá radosť zo života, *белый свет на волю дан (кому)* = slobodný, voľný, *не жилиец на белом свете* = nebyť už dlho na tomto svete, *в белый свет как в копеечку* = strieľať pánubohu do okien, *увидеть белый свет в клеточку* = dostať sa do väzenia (iron.).

3. význam voľný, slobodný

- *Белая земля [biela zem] ај белые земли [biele zeme]; белые крестьяне [bieli roľníci]*. *Белая земля* (v Rusku v 14. – 17. storočí zem alebo zeme nepodliehajúce zdaneniu, ktoré mohla patriť cirkvi alebo i šľachte) teda v pôvodnom význame komponentu *biely* = voľný, slobodný, súvisí s frazeologizmami obsahujúcimi spojenie *белый свет/biely svet* vo význame slovenského spojenia *šíry, celý, boží svet*. *Biely svet – белый свет* a *белсвет* – to je „voľný otvorený svet, sloboda zo všetkých štyroch strán, celý svet, celá naša zem a všetci ľudia“ (Zavjalova, 2011, s. 160). Okrem frazeologizmu *белая земля* sa komponent *biely* v rovnakom význame v ruštine vyskytuje i v spojení *белые крестьяне*.
- *Белый стих* [biely verš] v terminológii teórie literatúry, po slovensky voľný verš.

4. význam prázdny, nepopísaný

- *Белая строка [biely riadok], в slovenčine čistý (prázdny) riadok*. V prípade tohto termínu podobne ako pri viacslovnom pomenovaní *белое пятно/место* ide o význam prázdny, čistý, nepopísaný.

5. význam čistý

- *Белая изба [biela chalupa], белая половина (в избе) [biela polovica (v chalupe)], белая баня [biela sauna] во význame čistý, s vyvedeným komínom*. Zatiaľ čo čistota je symbolický význam bielej farby, s ktorým sa v slovenskej kultúre stretávame často (napr. biele šaty nevesty), chromatizmus *biely* vo svojom lexikálnom význame vyjadruje skôr čírosť, bezfarebnosť než

čistotu. Na rozdiel od ruského jazyka sa v slovenskej tradícii nevyskytujú pomenovania *biela chalupa, *biela izba vo význame čistej miestnosti s komínom vyvedeným von. Ako vidno i z príkladu (korpus Aranea) Рядом с белыми избами встречаются избы, топившиеся по-черному. [Popri bielych chalupách existujú i chalupy vykurované „načierno“.], aj v tomto prípade je biela miestnosť/chalupa/sauna s komínom protikladom k čiernej (zadymenej, začiernenej) miestnosti bez komína. I keď ide o využitie chromatizmu biely na pomenovanie javu tradičnej kultúry, použitie chromatizmov белый/чёрный i v súčasnosti napr. v opozícii белая баня (белая сауна) – чёрная баня (чёрная сауна) dokumentuje fakt, že protiklad biely – čierny na pomenovanie domu (miestnosti) s komínom alebo bez neho je v ruštine živý i v súčasnosti. V ruskom jazyku sa teda používajú chromatizmy белый a чёрный na pomenovania oboch členov opozície. V slovenskom jazyku Slovník súčasného slovenského jazyka dokumentuje spojenie čierna kuchyňa s významom a) menšia miestnosť bez okien s ohniskom na varenie a pečenie b) kuchyňa v poľnohospodárskej domácnosti slúžiaca na prípravu krmiva pre dobytok a domáce zvieratá. Protiklad s chromatizmom biely sa však pre slovenský jazyk neuvádza.

- *Белая неделя* [Biely týždeň]. V slovenčine a tiež i v českom jazyku existuje *Biela sobota*, čo je názov pre sobotu počas veľkonočného týždňa pred Veľkonočnou nedeľou (pozri aj nižšie). V ruštine sa v súvislosti s obdobím Veľkej noci ustálil názov *Белая неделя* [Biely týždeň] pre týždeň pred Veľkou nocou, názov ktorého sa podobne ako *Biela sobota* v slovenčine vysvetľuje čistením príbytkov a umývaním ľudí pred veľkonočnými sviatkami. V súčasnosti sa v materiáloch jazykového korpusu vyskytuje *белая неделя* i ako pomenovanie pre čas strávený na kurze lyžovania organizovanom školou alebo zamestnávateľom (pričom tento kurz v princípe môže trvať len niekoľko dní, teda i kratšie než týždeň). Tu podobne ako pri perifráze *белый спорт* ide o použitie chromatizmu biely v základnom význame, teda na pomenovanie farby snehu. V poľštine *niedziela biała* [nedeľa biela] je prvá nedeľa po Veľkej noci a *biały tydzień* [biely týždeň] je týždeň bezprostredne nasledujúci po prvom svätom prijímaní dieťaťa, počas ktorého sa deti zúčastňujú svätej omše každý deň a stávajú sa členmi spoločenstva. V českom jazyku sa názov *bílý týden* (obch.) používa v súvislosti s komerčnými aktivitami: je to doba špeciálneho predaja (už predtým zlacnených) látok a iného textilného tovaru. V poľskom jazyku sa používajú pomenovania *biała sobota* [biela sobota] a tiež *biała niedziela* [biela nedeľa] ako názov akcie organizovanej v sobotu, resp. v nedeľu, počas ktorej sa v istom zdravotníckom zariadení môžu vykonávať bezplatné analýzy a bezplatné lekárske konzultácie. Existencia pomenovaní *biała sobota* a *biała niedziela* v poľštine potvrdzuje tendenciu spájať bielu farbu so zdravotníctvom (v slov. *biele povolanie*, v ruštine *белые халаты* a pod.).

6. význam oficiálny, legálny

- *Белая работа* [biela práca], *белая зарплата* [biely plat], *работать по белому* [pracovať nabiele]. Na rozdiel od slovenčiny sa chromatizmus белый vo význame legálny, oficiálny v ruštine používa v širokom diapazóne ekonomických slovných spojení, napr. белая работа, белая зарплата, белый рынок [biely trh], белый метод работы [biely spôsob práce] i ako príslovka работать по белому a pod. vo význame legálnej praxe rešpektujúcej zákon. Význam nesúladu so zákonmi naopak vyjadrujú opozitné slovné spojenia s chromatizmom чёрный/čierny, ku ktorým nájdeme paralelu i v slovenčine: чёрный рынок, чёрная экономика, чёрная работа – čierny trh, čierna ekonomika, čierna práca.

7. význam dobrý, pozitívny, správny

- *Белая зависть* [biela závišť], *белая ложь* [biela lož], *белая совесть* [biele svedomie]. V porovnaní s ruštinou sa v slovenčine chromatizmus biely zriedkavejšie používa na vyjadrenie významu dobrý, pozitívny, správny, napr. русké белая магия, белая зависть, белая ложь, белая совесть oproti slov. biela mágia ale záviďieť v dobrom, milosrdná/nevinná lož, čisté

svedomie. Podobne k viacsovnému pomenovaniu чёрный список [čierny zoznam] existuje i белый список [biely zoznam] ako napr. zoznam odporúčaných firiem alebo i zoznam povolených kontaktov v mobilnom telefóne; v slovenčine je len čierna listina. Rovnaký význam chromatizmu biely (často v protiklade s významom chromatizmu čierny) sa uplatňuje i vo frazeologizmoch: рубаха черна да совесть бела [košeľa čierna no svedomie biele], выдавать чёрное за белое (белое за черное) [vydávať čierne za biele/biele za čierne], называть/видеть чёрное белым (и белое черным) [nazývať/vidieť čierne bielym/biele čiernym] – i v slovenčine robiť z čierneho biele/z bieleho čierne, принимать/принять чёрное за белое (и белое за черное) [pokladať čierne za biele/biele za čierne]. Naproti tomu slov. ani biele, ani čierne vo význame nevyhranené, nejednoznačné z hľadiska vlastností má v ruštine ekvivalent ни то, ни сё [ani to, ani ono] bez chromatizmu a na prvý pohľad podobné ruské hovorové ни бело, ни серо [ani biele, ani sivé] s negatívnou konotáciou sa používa vo význame priemerné, hocijako. - Говорит бело а делает черно. [Hovorí biele a robí čierne.], v slov. Vodu káže, вино пije. а Чёрного кобеля не отмоешь добела. [Čierneho psa neumyješ dobiela.], v slov. Небуде з влка сланина, ани зо пса баранина. Oba uvedené frazeologizmy explicitne využívajú farebný kontrast vyjadrený adverbiálnymi chromatizmami бело, добела a chromatizmom чёрный (черно). V oboch prípadoch má chromatizmus белый vo význame dobrý, pozitívny, správny v protiklade k negatívnej konotácii chromatizmu чierny.

8. význam morálne čistý, nevinný

- Белый и пушистый [biely a hebký], v slov. Neviniatko. Tento frazeologizmus ironicky využíva významový kontrast (biely ako čistý, pozitívny) na vyjadrenie pochybností o morálnych zásadách človeka.

9. význam človek bielej rasy, beloch

- Как белый человек/белые люди [ako biely človek/bieli ľudia] v slovenčine len slušne, ľudsky a pod. Frazeologizmus využíva komponent белый vo význame pomenovania rasovej príslušnosti človeka (белый – človek bielej rasy). Na rozdiel od slovenského jazyka v ruštine neexistuje okrem substantivizovaného adjektíva biely i substantívum beloch. Význam frazeologizmu je priezračný, vychádza z opozície чёрный – белый человек [černoch – beloch], pričom nejde o farbu pokožky, ale o rôzny spôsob zaobchádzania, vyšší štandard resp. lepšie podmienky pre belochov. V slovenčine ani v češtine podobný frazeologizmus neexistuje. - Белый негр [biely neger], v slovenčine len opisne ako (novodobý) otrok, človek bez práv, ktorý vykonáva neprímerane ťažkú prácu podobne ako černošskí otroci. I keď v slovníkoch ruského jazyka sa tento frazeologizmus hodnotí ako zastaralý, texty korpusu ruského jazyka (Aranea) neoficiálneho charakteru (napr. individuálne blogy) pomerne často využívajú tento frazeologizmus na pomenovanie ľudí, ktorí pracujú za horších, nespravodlivých podmienok a sú spoločensky vylúčení alebo ľudí (národa), ktorí sú bezprávní, bezmocní voči štátnej moci. Podobne ako как белый человек i frazeologizmus белый негр je založený na protiklade beloch – černoch (белый человек – чёрный, негр), ale jeho životaschopnosti iste napomáha i súlad i s ďalším významom chromatizmu чёрный v ruskom jazyku (ťažká, nekvalifikovaná, špinavá práca), napr. „сами себя называли "белыми неграми творческой работы", и бо, занимались они (...) самой чёрной работой спецпроекта“ [sami seba nazývali “bielymi negrami tvorivej práce“, keďže sa zaoberali tou najšpinavšou prácou v rámci špeciálneho projektu] (korpus Aranea, http://www.mp3-kniga.ru/kl/klimov_kabbala.htm).

10. nejasná motivácia použitia chromatizmu белый

- Белый танец [biely tanec], белое танго [biele tango] v slovenčine dámska volenka. Oba termíny sa používajú na pomenovanie tanca, do ktorého pozývajú dámy pánov. Niekedy sa ruské pomenovanie názov белый танец, белое танго motivuje bielym (svetlým) oblečením dámy na plese. Rovnaký termín je i v poľskom jazyku.

- *Белая горячка* [biela horúčka] rovnako v poľštine; v češtine i v slovenčine *delírium tremens*.
- *Видеть в гробу в белых тапочках* [vidieť v truhle v bielych papučkách], *kašľať na niečo*, byť voči niečomu ľahostajný.
- *Сказка про белого бычка* [rozprávka o bielom býčkovi] hovor. negat. *nudné, otravné rozprávanie, zacyklený príbeh*, ktorý sa vždy vracia na začiatok a nemá koniec; rozčuľujúce neustále opakovanie toho istého. Biely býček je zrejme náhodne vybraný objekt, ktorý má v prvom momente zaujať poslucháča; Zavjalova rozprávku o bielom býčkovi (2011, s. 161) vysvetľuje ako primitívnu lož.
- *Белая сборка* [biela kompletizácia]. Ide o slangové pomenovanie výpočtovej techniky, ktorú bola vyrobená v priemyselne vyspelých štátoch. Chromatizmom sa hodnotí pôvod tovaru, porovnaj *красная сборка* je technika domácej výroby (kompletizácie), *жёлтая сборка* znamená, že elektronika bola importovaná z ázijských krajín a pri pochybnostiach o legálnom pôvode elektroniky sa používa pomenovanie *серая сборка*.

Slovenské viacсловné pomenovania obsahujúce chromatizmus *biely*, ktoré nemajú ekvivalent v ruskom jazyku

slovenské viacсловné pomenovanie alebo frazeologizmus	podobné pomenovanie v ruštine
<i>biely alkohol</i>	<i>невыдержанные спирты (alkoholické nápoje bez prímiesí)</i>
<i>biely kôň</i>	<i>подставное лицо [nastrčený človek]</i>
<i>biela pani</i>	v ruštine nie je
<i>biele povolanie</i> (o mlynároch a lekároch)	<i>белые халаты</i> [biele plášte], medicínsky personál, zatiaľ čo v slov. ľudia v bielych plášťoch, lekárnici, lekárnici, chemici a pod.
<i>Biela sobota</i>	v ruštine nie je
<i>biela tma</i>	<i>густой туман</i> [hustá hmla]
<i>biele Vianoce</i> (zasnežené)	v ruštine nie je
<i>ani biele, ani čierne</i> nevyhranené, nejednoznačné z hľadiska vlastností	<i>ни то, ни сё</i> [ani to, ani tamto]
<i>Martin na bielom koni</i>	v ruštine nie je
<i>obchod s bielym mäsom</i> ilegálne vyvážanie žien do zahraničia na nútenú prostitúciu	<i>торговля женщинами и девушками</i> [obchod so ženami a dievčatami]
<i>Biela légia</i> protikomunistické hnutie pôsobiace na Slovensku v r. 1948 – 1955	v ruštine nie je

- *Biela pani*. Biela farba sa v ruštine traktuje ako „symbol metafyzického, nadprirodzeného sveta, v slovanskej kultúre symbol záhrobných síl: biely odev je charakteristický pre duchov, mytologické postavy; belun je niekedy pomenovanie domáceho (domovoj), biela žienka – rusalka...“ (Solodilova, Ščerbina 2011, s. 201). Ako sme už uvádzali v prvej časti štúdie, pomenovanie ekvivalentné k bielej panej – v slovenskom, v českom či poľskom jazyku duchu ženy šľachtického pôvodu zjavujúcom sa na hradoch a zámkoch – sa v ruštine vôbec nevyskytuje. V tomto prípade môžeme podľa Spišiakovej (2016a, s. 110) hovoriť o kultúrme.
- *Biely kôň*. V češtine a v slovenčine je to bezúhonný človek nastrčený členmi organizovaného zločinu pri nelegálnych obchodoch. Okrem perifrázy *biela smrť* je to jediné ustálené pomenovanie s chromatizmom *biely*, ktoré má v slovenčine negatívnu konotáciu. V ruštine sa tento frazeologizmus nevyskytuje.

- *Biely alkohol* je v slovenčine číry alkoholický nápoj (opoz. *farebný alkohol*). V ruštine je na pomenovanie alkoholu v slangu doložené pomenovanie *белая* vo význame vodka (Mokijenko 2007). Podobne podľa Zavjalovej (2011, s. 161): „V Rusku boli s bielou farbou spojené mnohé javy života. Napríklad moskovských čašníkov 19. storočia často volali bielymi kocúrmí. A vodku dodnes nazývajú bielou hlávkou (*белой головкой*). Zjavne pôvodne tak nazývali jeden z variantov tohto nápoja. Ale treba povedať, že bola aj červená hlávka (*красная головка*).“ Zatiaľ čo *белый порошок* – *biely prášok* je perifrása, ktorá sa vyskytuje v oboch porovnávaných jazykoch, slangové vyjadrenie *взять белого* [vziať si bieleho (= zrejme prášku)] vysvetľuje slovník frazeologizmo *Большой словарь русских поговорок* (2007) ako šnupanie kokaínu. Podobne *уколоть белую* [pichnúť si bielu (= injekciu)] v žargóne znamená aplikovať narkotikum vnútrožilovo. Spojenie chromatizmu *белый* s alkoholom a narkotikami je teda ovplyvnené farbou (biely prášok), resp. čírosťou látky (tekutiny – alkoholu), rovnako v ruštine ako v slovenčine.
- *Biela sobota* je v slovenčine názov soboty pred Veľkonočnou nedeľou. Názov pravdepodobne súvisí s umývaním a čistením príbytkov a prípravou na Veľkonočnú nedeľu. V ruštine je podobne motivovaný názov *Белая неделя* [Biely týždeň].
- *Biela tma*. Viacslovné pomenovanie *biela tma*, ktoré v pôvodnom význame (hustá hmla) zachytenom i v slovníku slovenského jazyka v ruštine nemá ekvivalent, môžeme uviesť ako príklad rozširovania významu obrazného vyjadrenia vďaka vplyvu cudzieho jazyka, v tomto prípade angličtiny. Prijímanie internacionalizmov a vplyv predovšetkým anglického jazyka na rozvoj slovnéj zásoby (pre ruský jazyk podrobnejšie Gazda, 2010, s. 83 – 97) sa odzrkadľuje nielen expanziou pomenovaní s medzinárodnými slovotvornými elementami (typu *auto-*, *bio-* a pod.), tvorením hybridných kompozít (typu *etnohudba*), v prijímaní anglických slov a slovných spojení v podobe kalku alebo i bez prekladu, ale i na rozširovaní významov už existujúcich slovných spojení. Pravdepodobne pod vplyvom anglického výrazu *white out* sa v textoch opisujúcich atmosférické javy polárnych oblastí používa *biela tma* vo význame difúzneho svetla, ktoré v polárnych oblastiach nedovoľuje rozpoznať hranicu medzi zemou a nebom a tým znemožňuje odhad vzdialeností a zhoršuje viditeľnosť nerovností v teréne. V rovnakom význame sa toto viacslovné pomenovanie vyskytuje i v ruskom jazyku.
- *Martin na bielom koni*, *biele Vianoce*, vyskytujú sa i v češtine. Obe parémie sú odrazom sledovania počasia v stredoeurópskom regióne a pre teritórium Ruska toto pozorovanie neplatí. Podobne ako v ruštine sa nevyskytuje ani v poľskom jazyku.
- *Obchod s bielym mäsom*, v ruštine len opisne: obchodovanie so ženami. Ide o jeden zo zriedkavých prípadov negatívnej konotácie použitia chromatizmu *biely* v slovenskom frazeologizme. *Biele Slovensko* uvádza Spišiaková (2016b, s. 98) ako používanie bielej farby s rasistickým podtónom.

Slovenské viacslovné pomenovania obsahujúce chromatizmus *biely*, ktoré pochádzajú z ruského jazyka a súvisia s ruskými reáliami a históriou

Ide o pomenovania súvisiace s udalosťami v Rusku v r. 1917 – októbrový prevrat a následnú občiansku vojnu. V názvoch dvoch bojujúcich táborov sa uplatnil protiklad bielej a červenej farby a tieto chromatizmy sú použité i v historických názvoch: *Biela armáda*, *biely teror* oproti *Červená armáda*, *červený teror* a pod. V slovenskom jazyku ide o preklad z ruštiny: *Белая армия* – *Красная армия*, *белый* – *красный террор*. Takto vysvetľuje vznik protikladu *белый* – *красный* Zavjalova (2011, s. 160): „Po udalostiach r. 1917 v systéme farieb v ruštine vzniká zaujímavá tendencia: namiesto prirodzeného, široko rozšíreného protikladu „biely – čierny“ prichádza nová dvojica protipólov *biely* – *červený*. Symboliku bieleho a červeného si bolševici a ich protivníci požičali z histórie, z francúzskej kultúry. Bieli – to sú predovšetkým francúzski monarchisti z čias Veľkej francúzskej revolúcie, červení – zástancovia Parížskej komúny. Myšlienka červenej zástavy, do ktorej vsiakla krv revolucionárov, sa prvý raz objavila v časoch Parížskej komúny.“

Vzhľadom na osudy Slovenska v 20. storočí a obdobie socializmu v Československu sa tento farebný protiklad stal súčasťou oficiálneho slovníka dejín komunistického hnutia, rovnako ako sa červená farba stala symbolom socialistickej revolúcie a chromatizmus *červený* súčasťou viacslovných pomenovaní charakteristických pre túto etapu našich dejín, napr. *červená knižka*, *červený kútik* a pod. Kým pri chromatizme *červený* môžeme konštatovať jednoznačné symbolické spojenie s revolúciou a komunistickým hnutím v Rusku (neskôr v Sovietskom Zväze a v ďalších socialistických krajinách), adjektívum *biely* sa v slovenčine vyskytuje i v asociácii s francúzskou revolúciou, napr. v slovnom spojení *biely teror* (podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka: obdobie a metóda vlády royalistov a náboženských fanatikov vo Francúzsku na prelome 18. a 19. storočia), zatiaľ čo *белый террор* v ruštine pomenúva ozbrojený odpor proti revolúcii v Rusku 1917. *Biela légia* podobne ako v ruštine vo vzťahu k revolúcii v roku 1917 je v slovenčine pomenovaním protikomunistického hnutia pôsobiaceho na Slovensku v r. 1948 – 1955.

Záver

Viacvýznamovosť chromatizmu *biely* sa v slovenčine koncentruje predovšetkým na významy spojené s charakteristikou farby objektu, všetky ostatné významy sú súčasťou izolovaných frazeologizmov obsahujúcich tento chromatizmus. Podobne ako v ruštine sa vo frazeologickom použití v slovenčine vyskytuje adjektívum *biely* v negatívnych konotáciách: *biely kôň* ako nastrčený človek pri nelegálnych obchodoch, *obchod s bielym mäsom* ako obchodovanie so ženami za účelom prostitúcie, *biela smrť* (v oboch jazykoch). Použitie chromatizmu *biely* v negatívnom kontexte je v slovenčine zriedkavejšie než v ruštine (porovnaj napr. použitie chromatizmu *белый* v ruskom slangu).

Okrem prípadov úplnej alebo čiastočnej zhody vo forme viacslovného pomenovania či frazeologizmu sa v ruskom jazyku chromatizmus *белый* uplatňuje vo viacerých významoch, ktoré sú adjektívu *biely* v slovenčine cudzie, napr. *белая изба*, *белая зависть*, *белая ложь*, *белый список*, *белая совесть*, *белая работа*. Väčšina z vyššie uvedených frazeologizmov má v ruštine opozitum s použitím chromatizmu *черный*: *черная изба*, *черная зависть*, *черный список*, *черная совесть*, *черная работа*. K nim v slovenčine spravidla existujú ekvivalentné frazeologizmy s chromatizmom *čierny*: *čierna závisť*, *čierna listina*, *čiernie svedomie*, *čierna práca*, ale i *čierna kuchyňa*. Podobne pre viacslovné pomenovania s ekonomicko-právnym významom (*čierny trh*, *čierna ekonomika*) možno v slovenčine nájsť podobne vytvorené paralely s chromatizmom *sivý* (*sivá ekonomika*, *sivý trh*), ale na rozdiel od ruštiny v nej absentujú paralely s chromatizmom *biely*, porovnaj napr. s ruskými pomenovaniami *чёрная/серая/белая экономика*, *чёрный/серый/белый рынок*.

Možno teda konštatovať, že hoci rovnaký protiklad existuje v oboch porovnávaných jazykoch, tendencia pomenovať protichodné javy s výrazne negatívnym a výrazne pozitívnym hodnotením práve pomocou opozície chromatizmov *белый* – *чёрный*, resp. tendencia vytvárať opozitá k frazeologizmu s komponentom *чёрный* práve pomocou viacslovného pomenovania obsahujúceho chromatizmus *белый* sa v ruskom jazyku využíva vo väčšom rozsahu než v slovenčine.

Významový odtienok *čistý* adjektíva *белый* sa v rámci protikladu *белый* – *чёрный* v ruštine uplatňuje i pri odvodzovaní: adj. *черновой* – *беловой* na pomenovanie textu napísaného nanečisto (*черновой текст*) a načisto (*беловой текст*), tiež v stavebníctve *черновая отделка* – *беловая (белая) отделка* [čiernie dohotovenie – biele dohotovenie] na pomenovanie holobytu (*черновая отделка квартиры*) a čiastočne dokončeného bytu (*беловая/белая отделка квартиры*).

Z porovnania použitia chromatizmu *белый/biely* v oboch jazykoch vyplýva, že v základnom význame spojenom s farbou objektu a prítomnosťou svetla, ale aj v prenesenom význame pozitívneho hodnotenia objektu či javu sa oba jazyky zhodujú – čo je nepochybne dôsledkom spoločného slovanského východiska a kultúrnej blízkosti etník. Ďalšie paralely sú výsledkom vplyvu historických udalostí najmä v 20. storočí alebo súvisia so širším európskym

kultúrnym kontextom. V súčasnosti je v dynamike slovnej zásoby nesporným faktom, že podobnosti v prijímaní nových viacslovných pomenovaní, resp. v rozširovaní významu existujúcich pomenovaní s chromatismom *белый/biely*, sú zapríčinené predovšetkým globalizáciou a z nej vyplývajúceho vplyvu anglického jazyka.

Literatúra

GAZDA, J. 2010. Integrační tendence v oblasti tvoření slov v současných slovanských jazycích (so zvláštním zřetelom k situaci v ruštině a češtině). In: *KRČMOVÁ, M. a kol.: Integrace v jazycích – jazyky v integraci*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, s. 83 – 97.

VASILEVIČ, A. P. a kol. 2007. *Etimologija cvetonaimenovanij kak zerkalo nacional'no-kul'turnogo soznanija (naimenovanija cveta v indoevropskich jazykach: sistemnyj i istoričeskij analiz)*. Moskva: KomKniga, s. 9 – 28.

SOLODILOVA, I. A, ŠČERBINA V. E. 2011. *Lingvokognitivnye i liskursivnye aspekty sovremennoj frazeologii*. Orenburg: IPK GOU OGU. 377 s.

SPIŠIAKOVÁ, M. 2016a. The Contrastive analysis of the use, meaning and connotations of the colors in the Slovak and Spanish language. In: *X Linguae: European scientific language journal*. Nitra: Slovenská vzdelávacia a obstarávacia s. r. o., vol. 9, no. 3, pp. 104 – 128.

SPIŠIAKOVÁ, M. 2016b. Význam bielej farby a konotácie pomenovaní s bielou farbou v ich štruktúre v slovenskej a španielskej spoločnosti. In: *Cudzie jazyky v premenách času 7/2016*. Medzinárodná vedecká konferencia 11. november 2016 [elektronický zdroj]. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, s. 97 – 102.

ZAVJALOVA, N. A. 2011. *Frazeologičeskije jedinicy s kolorativnym komponentom kak sostavljajuščaja diskursa povsvednevnosti Japonii, Velikobritanii i Rossii*. Jekaterinburg: Izdatel'stvo Ural'skogo universiteta. 320 s.

Použité slovníkové databázy

ARANEA Web Corpora. Webový portál Corpora & Corpus Linguistics Portal. [elektronický zdroj]: <http://unesco.uniba.sk> [cit 2019-04-15].

Slovenský národný korpus. Jazykovedný ústav Ľ. Štúra Slovenskej akadémie vied. [elektronický zdroj]: <http://bonito.korpus.sk> [cit 2019-04-15].

Slovníky slovenského jazyka. [elektronický zdroj]: <http://slovník.juls.savba.sk> [cit 2019-04-15].

Slovník spisovného jazyka českého [elektronický zdroj]: <http://ssjc.ujc.cas.cz/> [cit 2019-04-15].

Slovník jazyka polskiego [elektronický zdroj]: <https://sjp.pwn.pl/> [cit 2019-04-15].

Slovníky slovenského jazyka [elektronický zdroj]: <http://slovníky.korpus.sk> [cit 2019-04-15].

Slovník súčasného slovenského jazyka. A – G. 2006. Hl. red. K. Buzássyová, A. Jarošová. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

Slovník súčasného slovenského jazyka. H – L. 2011. Hl. red. K. Buzássyová, A. Jarošová. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

Slovník súčasného slovenského jazyka. M – N. 2015. Hl. red. A. Jarošová. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

Nacional'nyj korpus russkogo jazyka. Dostupné na: <http://www.ruscorpor.ru> [cit 2019-04-15].

Tento príspevok je súčasťou riešenia grantového projektu VEGA č. 1/0107/18 *Chromatismus a jeho konotácie v kontexte slovanských a románskych jazykov*.

Kontakt

Mgr. Martina Uličná, PhD.

Ekonomická univerzita v Bratislave

Fakulta aplikovaných jazykov

Katedra románskych a slovanských jazykov

Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava

Slovenská republika

Email: martina.ulicna@euba.sk